



Kultura pod krošnjami: Krive so zvezde - vabilo

Astronomski večer na vrtu za Kulturnim domom Črnomelj

Vabljeni na astronomski večer na vrtu za Kulturnim domom Črnomelj v četrtek, 28. 7. 2022 ob 21:00. Na sedaj že tradicionalnem večeru z naslovom Krive so zvezde, ki ga v sodelovanju z Zavodom za izobraževanje in kulturo Črnomelj (ZIK Črnomelj) izvajamo člani ADJ v sklopu dogodkov Kultura pod krošnjami, bomo odkrivali lepote in skrivnosti naše Galaksije. V primeru lepega vremena, bo predavanju sledilo javno opazovanje s teleskopom.

Se vidimo v Črnomlju!

Andreja Eršte, Matej Rožič

Objekti globoko v vesolju julija

Julija opolnoči kulminirajo ozvezdja Orel, Puščica, Lisička, Labod, Delfin in Kozorog, tema pa se podaljša na skoraj štiri ure. Še vedno se lahko z binokularjem sprehajamo po oblakih zvezd, žarečih in temnih plinov v Rimski cesti, lahko pa se tudi posvetimo bolj strnjanim objektom. V Orlu najdemo odprto kopico NGC 6709*, v Puščici kroglasto kopico NGC 6838* (M 71), v Lisički odprte kopice Cr 399*, NGC 6823, NGC 6940* ter planetarno meglico NGC 6853* (M 27), v Labodu odprte kopice NGC 6819, NGC 6910*, NGC 6913 (M 29), NGC 7063, NGC 7092* (M 39) ter planetarno meglico NGC 6826*, in kroglasti kopici v Delfinu NGC 6934* in v Kozorogu NGC 7099* (M 30). Zvezdica pomeni, da je objekt viden tudi pri svetlobnem onesnaženju.

Cr 399* je odprta kopica, ki jo je Collinder uvrstil v svoj katalog leta 1931, ostali

(Herschel, Messier, NGC) pa ne, najbrž zaradi velikosti, saj se razteza čez celo stopinjo. V njej je 40 zvezd v oddaljenosti 420 svetlobnih let razporejenih tako, da nas spominjajo na obešalnik. Nekatere od njih imajo isto lastno gibanje kot nekaj drugih odprtih kopic, na primer Gostosevci. Najnovejši astrometrični podatki kažejo na to, da sploh ne gre za odprto kopico, ampak asterizem, torej naključno razporeditev zvezd.

Rok Vidmar

Objekti globoko v vesolju avgusta

Avgusta opolnoči kulminirajo ozvezdja Vodnar, Pegaz, Kušcar in Kefej, tema pa se podaljša na malone šest ur. Rimski cesta se boči čez nebo od vzhoda do zahoda in je še vedno v ugodni legi za opazovanje z binokularjem.

V Vodnarju najdemo dve kroglasti kopici, NGC 6981 (M 72) in NGC 7089* (M 2), odprto kopico NGC 6994* (M 73) ter planetarno meglico NGC 7009*. V Pegazu, velikem ozvezdju, najdemo pravzaprav le kroglasto kopico NGC 7078* (M 15), v Kušcarju dve kroglasti kopici, NGC 7209* in NGC 7243*, ter v Kefeju prav taki dve, NGC 7160* in NGC 7235. Zvezdica pomeni, da objekt vidimo kljub svetlobnem onesnaženju.

NGC 7078 (M 15) v Pegazu je v naših inštrumentih vidna pod kotom 7 ločnih minut, v resnici pa ima v razdalji 33 600 svetlobnih let premer 175 svetlobnih let. Rimski cesta bi zvezde iz nje iztrgala s plimskimi silami na razdalji 210 svetlobnih let od centra te kroglaste kopice: najbrž je najgostejša v naši galaksiji, tako gosta, da bi v centru utegnili imeti črno luknjo, ki jo astronomi zdaj skušajo odkriti s pomočjo Hubblovega teleskopa. Poleg

MESEČNEGA SESTANKA JULIJA IN AVGUSTA NI

Bernard Ženko

112 spremenljivk (tudi Kefeide tipa II) in 9 pulzarjev so v tej kopici našli tudi planetarno meglico.

Tudi NGC 7089 (M 2) je gosta kopica, a NGC 6981 (M 72) sodi med najmanj goste. Ni pa še odločeno, ali je NGC 6994 (M 73) res odprta kopica (ali ostanek zelo stare odprte kopice), ali pa je le asterizem – v daljnogledu je videti le štiri zvezde na kupu.

Rok Vidmar

Članarina

Prosimo vse člane društva, ki tega še niste storili, da plačate članarino za letošnje leto. Članarino plačajte na račun SI56 0310 0100 3603 034, Astronomsko društvo Javornik, Štefanova ulica 9, 1000 Ljubljana.

Višina članarine je 22 EUR za zaposlene in 11 EUR za vse ostale.

Podrobnejša navodila za izpolnjevanje položnic so na <http://www.adj.si/Drustvo/KakoSeVclanim>.

Članarino lahko plačate tudi s skeniranjem QR kode (po potrebi v aplikaciji za plačevanje popravite znesek):



Aram Karalič

Efemeride julij 2022

(Efemeride si lahko ogledate tudi v reviji Življenje in tehnika.)

datum	Sonce		Luna		čas
	vzhod	zahod	vzhod	zahod	
01.07.	05:15	20:57	06:56	23:00	CEST
05.07.	05:17	20:56	11:23	00:09	CEST
10.07.	05:21	20:53	17:37	01:54	CEST
15.07.	05:26	20:50	22:38	07:00	CEST
20.07.	05:31	20:46	00:06	13:24	CEST
25.07.	05:36	20:40	02:13	18:51	CEST
30.07.	05:42	20:34	07:00	21:54	CEST

Planeti:

- ★ **Merkur** ujamemo v začetku meseca, ko v ozvezdju Bika vzhaja uro pred Soncem.
- ★ **Venera** julija vzhaja okoli pol štirih zjutraj. Sredi meseca se iz ozvezdja Bika preseli v ozvezdje Dvojčkov.
- ★ **Mars** sprva vzhaja okoli pol dveh zjutraj, konec meseca pa je na nebu že okoli pol enih; vmes se iz ozvezdja Rib pomakne v ozvezdje Ovna.
- ★ **Jupiter** v ozvezdju Rib sprva vzhaja nekaj pred eno, konec meseca pa vziđe že pred enajsto zvečer.
- ★ **Saturn** v začetku meseca opazujemo od enajstih dalje, konec meseca pa v ozvezdju Kozoroga vziđe kmalu po deveti.
- ★ **Uran** se v začetku julija prikaže okoli dveh zjutraj, konec meseca pa že kmalu po polnoči. Nahaja se v ozvezdju Ovna.

Urška Pajer

Napišite prispevek!

Mesečnik potrebuje prispevke. Zato pozivam vse, ki želite kaj objaviti, da mi po elektronski pošti pošljete svoj prispevek. Prispevki so lahko raznovrstni: poročilo o opazovanju, slika, risba, zanimiva astronomska novica, predstavitev domačega observatorija ali teleskopa, skratka – karkoli, kar bodo ostali člani društva z zanimanjem prebrali.

Aram Karalič

Javorniški Mesečnik izdaja Astronomsko društvo Javornik, Ljubljana / ISSN 1581-1379 / urednik Aram Karalič / izhaja v prvi polovici meseca / prejemajo ga brezplačno vsi člani Astronomskega društva Javornik / prispevke pošljite na naslov info@adj.si / **ROK ZA ODDAJO PRISPEVKOV JE 7. DAN V MESECU** / prispevkov praviloma ne lektoriramo / stavljen v L^AT_EX_U